

זוללי-שטחים

מישאל שנערך בין תלמידי האוניברסיטה העברית בירושלים סיפק השבוע מוזן רב למחשבה על הבעיות הבערות של המדינה. על השאלות הרגילות התקבלו גם הפעם התשובות הרגילות: 50% תמכו במשה דיין כראש-הממשלה, לעומת 18% שתמכו ב-יגאל אלון, 16% בלוי אשכול, 13% ב-מנחם בגין ו-9% באבא אבן. במישאל זה השתתפו 5448 סטודנטים, שהם כמחצית הלומדים באוניברסיטה, ו-תשובותיהם מויינו באורח מדעי באמצעות המחשב של האוניברסיטה. על כן היה עניין מיוחד דווקא בחלוקת-המישנה של השאלות. על עתיד השטחים, למשל, סברו 66% שיש לשמור על המצב הקיים, עד למשא ומתן לשלום. רק 3% תמכו בהחזרה לאלתר וללא-תנאי של כל השטחים. מספר הדורשים סיפוח מידי הסתכם ב-14%, לעומת 10% הדוגלים בפרדאציה ישראל-פלסטיין.

כריזמה שמרנית. החוצאות הראו, כי אילו נערכו הבחירות כיום היה המערך מעיימפים מקבל 47%, חזית גח"ל-ל"ע 20%, המפלגות הדתיות 8%. אחוזים אלה היו משתנים לכאן או לכאן, אילו היצעו צירופים אחרים לבוחרים. תוצאה אחת שלא השתנתה, בכל הצירופים: 3% מהעולם הזהיכו חדש, לעומת 2% למרכז החופשי.

כיצד מתיישבות הדעות על עתיד השטחים עם ההשתייכות המפלגתית? הסתבר שלא כל תומכי הנצים והלאומנים הם זוללי-שטחים. הסיפוחיסטים המובהקים ביותר הם הבוחרים הדתיים. מבין אלה שהצביעו בעד מנחם בגין לראשות הממשלה — רק 33% דוגלים בסיפוח. השאר מעדיפים את המצב הקיים. אפילו בין מצביעי המרכז החופשי יש מיעוט בלבד הדוגל ב-סיפוח: 20% בסך הכל.

בקצה השני, הסתבר כי מבין בוחריו העולם הזהיכו חדש 31% הם בעד פרי-ראציה, ו-46% בעד שמירת המצב הקיים. היתה זו, בסך הכל, הוכחה נוספת של העובדה היסודית בחיים המדיניים בארץ: האזרח הישראלי הוא אחד המשרגנים ביותר

בגין מביט בקהל, דיין מביט בבגין
לקום? צריכים לקום?

כי גח"ל חולה מומן מלהיות אופוזיציה — ואם תחזור רשמית למעמד זה, לא תדע מה לעשות.

אולם היו לפרשה כמה צדדים מאלפים, ואף חשובים, שנעלמו מן העין במטר ה"הערות הצנינות.

בגין: השליש היחיד. העובדה ה"ראשונה, הבולטת בפרשה, היא שגח"ל, על שני אגפיה, עדיין כפופה כל-כולה לאדם אחד: מנחם בגין.

בישיבה המשותפת של שני המרכזים, נהגו עשרות הצירים — אנשי-חרות וליברלים כאחד — כמו חיה מאולפת, המחכה לכל תנועת-יד של המאלף.

בעולם. הוא כימעט תמיד מעדיף את המצב הקיים.

מפלגות

הפורשים

לא פרוש

הסערה בכוס מים של הליכוד הלאומי נסתיימה כמו שהתחילה. בעיני הציבור, היתה זאת קומדיה. הכל ידעו כי גח"ל לא תפרוש. "בבולדוזר לא יוציאו אותם!" אמר הנגימונית, שהתחכה עם אחד הגוססים שלו.

כשפרץ המשבר, היה רוב גח"ל, גם בי-סיעתה בכנסת, למען פרישה מן הממשלה. אך אין ספק כי מנחם בגין פסל רעיון זה. אולם בפיקחותו הפוליטית האופיינית, שתק, הוא נתן לגל לגאות — כדי להשכיכו ב"רגע הנכון. בישיבה עצמה ביצע כמה תרגילים משעשעים. למשל: באמצע ההיכוח נמאס לרוב הנוכחים המלל האינסופי. יצחק זיו-אב"ה ליברלי הציע לשים קץ להיכוח ולעבור ל"הצבעה. נערכה הצבעה, והרוב קיבל את ההצעה, בשמחה. אולם מנחם בגין לא היה מעוניין בסיום כזה. השעה לא היתה כשרה עדיין להכרעה שהוא רצה בה. לכן הכריז, פשוט, כי היתה זאת הצבעה "נסיונית". הוא נאם נאום קצר, ובו תבע להמשיך בוויכוח — ואז נערכה הצבעה שנייה, שלפניה שאל בגין: "נראה עכשיו מי בעד, ומי נגד?" וכמובן: הרוב הגדול, שלפני כן החליט לשים קץ להיכוח, הצביע עתה בעד המש"כתו, עד הסוף המר. הסוף היה מובן מאליו. בגין גילה את דעתו שלטובת המדינה אסור לפרוש — ורוב עצום קיבל את דעתו.

דיין: ראש המחנה. העובדה השנייה נגעה למשה דיין. רבים ראו בבקשתו להופיע בישיבת גח"ל רק תחבולה דינית טיפוסית לחטיפת מסור-מת. תחבולה שהצלחה, כמובן. אך היתה לעניין משמעות הרבה יותר עמוקה. לדיין היה עניין חיוני בהישארות גח"ל בממשלה — כי גח"ל הפכה זה מכבר לחלי-עזר של דיין, כמו שמס"ם היא חלי-עזר של אשכול-ספיר-אבן. נדמה כי זהו, כיום, התפקיד האמיתי העיקרי של גח"ל. כך הכריז דיין, למעשה, על מעמדו כראש הימין במדינה — מנהיגם העליון של גח"ל, הדתיים והליברלים-העצמאיים, יחד עם יוצאי רפ"י ומזדנביו במע"י.

אנשי גח"ל מכירים בהנהגתו. כאשר נכנס לאולם, עבר רחש בין השורות: "לקום? צריכים לקום?"

עד כה קמו באסיפות גח"ל רק לכבוד איש אחד: מנחם בגין. כיום מופיע דיין לא רק כבן-בריתו של בגין, הוא הפך גם מועד-מד לכתר הריבון מעליו, ואולי לירושותו.

מופ"ם: העריקה הגדולה. יש עוד צד לפרשה, שמעטים הקדישו לה תשומת-לב. לא רק הדתיים הפצירו בגח"ל להישאר בממשלה. גם מנהיג מס"ם, יעקוב חזן, פנה מעל דוכן הכנסת אל גח"ל, תבע מהם להישאר בממשלה. ואילו משה קול, מנהיג הל"ע, שיגר אל בגין קריאה מיוחדת ונרגשת לאותה מטרה. כל זה בשם הליכוד הלאומי. אך ברור כי כל הרוצה לנהל משאומתן שלום, על בסיס החזרת שטחים מוחזקים, (המשך בעמוד 15)

דיין מנמם, בגין מפקח, ספיר מקשיב מי בעד? מי נגד?